

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3635/2019
10.09.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца “Societe Generale банка Србија” АД Београд, коју заступа др Немања Алексић, адвокат из ..., против тужених АА и ББ, из ..., Општина ..., које заступа Милан Павловић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 6725/18 од 10.05.2019. године, у седници већа одржаној дана 10.09.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 6725/18 од 10.05.2019. године и пресуда Вишег суда у Ужицу П 57/16 од 22.05.2018. године, и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Ужицу П 57/16 од 22.05.2018. године, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезу тужени да солидарно исплате тужиоцу износ од 41.237.228,67 динара, са законском затезном каматом почев од 08.08.2015. године па до исплате. Истом пресудом је обавезан тужилац да на име трошкова поступка солидарно плати туженима износ од 750.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 6725/18 од 10.05.2019. године одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена наведена пресуда Вишег суда. Истом пресудом одбијен је захтев тужених за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену благовремено је изјавио ревизију тужилац због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужени су поднели одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку и налази да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, пољопривредни произвођачи као физичка лица, удружени у ОЗЗ „Ари Нова“ са седиштем у Ариљу су одлучили да заједнички инвестирају у изградњу хладњаче са савременом опремом. Тужени АА је био члан задруге, а тужена ББ је његова супруга. Задруга је као корисник кредита 12.09.2007. године закључила уговор о дугорочном кредиту са „А банком“ АД Београд, Филијала ..., (касније регистрована као „КБЦ банка“), у износу од 500.000 евра у динарској противвредности. Тужени су потписали бланко меницу којом је поред осталих инструмената извршено обезбеђење наведеног кредита. Анекси уговора су закључени 28.08.2009. године и 28.12.2011. године којима је мењана висина дуга, услови враћања и висина уговорене камате са евидентираним задужењем задруге на дан 28.04.2014. године од 875.201,59 евра. „КБЦ банка“ је 27.11.2013. године закључила са тужиоцем уговор о преносу потраживања као саставни део претходно закљученог уговора о куповини пословања. Тужилац је као пријемник преузео потраживање претходника према ОЗЗ „Ари Нова“ Ариље по наведеном уговору о дугорочном кредиту и покренуо извршни поступак ради наплате преосталог дуга 13.08.2015. године против тужених на основу веродостојне исправе – менице издате 12.09.2007. године, попуњене на износ од 41.237.228,67 динара, са роком доспећа 07.08.2015. године „без извештаја“ и „без протеста“. Тужени нису оспорили да су потписали бланко меницу, приложену уз предлог за извршење и менична овлашћења за испуњавање менице, истичући да нису били упознати са уговором о кредиту и анексима и да су веровали да се меницом гарантује предаја воћа и омогућава задрузи стварање обртних средстава.

Нижестепени судови су одбили као неоснован тужбени захтев применом члана 32. у вези члана 37. став 1., члана 52. став 1. и 107. Закона о меници и члана 997. и 998. Закона о облигационим односима, налазећи да меница садржи низ формалних и садржинских недостатака, да је поднета неблаговремено, да је менични споразум – овлашћење мањкав, јер не садржи тачну ознаку менице, серију и број, износ обавезе за коју је издата, да тужилац није добио валидно овлашћење за попуњавање бланко меничног бланкета, да менична обавеза није настала, да су тужени меницу потписали пред директором задруге, да им банка није доставила опомену пре покретања извршног поступка, да им није презентовала меницу на исплату, да постоји несагласност између менице и меничног споразума, да је меница издата као сопствена, а попуњена као трасирана и да се тужени нису уговором обавезали као менични дужници, нити јемци.

По оцени Врховног касационог суда побијана одлука је заснована на погрешној примени материјалног права, услед чега чињенично стање није у потпуности утврђено.

Поступак у овој правној ствари је покренут у форми предлога за извршење на основу веродостојне исправе – менице, чија аутентичност током парнице није била спорна. Уговором о дугорочном кредиту између „А банке“ и ОЗЗ „Ари Нова“ Ариље од 12.09.2007. године, прописана је чланом 12, који регулише инструменте обезбеђења уговора, обавеза корисника кредита, задруге, да достави поред осталог банци једанаест личних меница задругара акцептираних од стране супружника. Није спорно да је тужени АА био члан ОЗЗ „Ари Нова“, један од оснивача и да је тужена ББ његова супруга. Спорна меница је издата као средство обезбеђења наплате обавеза задруге из наведеног уговора о кредиту. Меница је издата као трасирана, бланко меница, која садржи идентификационе податке и потписе тужених као акцептаната, меничних дужника а начин попуњавања менице не искључује статус тужених као меничних дужника, који су признали новчану обавезу. Такође уз меницу су издата менична овлашћења, споразуми о испуњавању бланко потписане менице, чија аутентичност

такође није била спорна. Погрешна је оцена нижестепених судова о невалидности овлашћења, за потписивање бланко менице и тиме неваљаности менице истицањем да споразуми о испуњавању бланко потписане менице као пратећи документи имају недостатке, не садрже тачну ознаку менице, серију и број већ само назнаку „меница бр. АА“, не садрже износ обавезе за који се меница издаје и не могу се повезати обавезе тужених са меничним бланкетом. Наиме, споразуми о испуњавању бланко потписане менице, овлашћења која су потписали тужени садрже идентификационе податке тужених као меничних дужника, констатацију да се овлашћења издају за попуњавање менице као средство обезбеђења уговора о кредиту, означеног по броју и датуму са изричито специфицираном садржином права, која се признаје банци, даваоцу кредита. По оцени Врховног касационог суда, изостанак броја менице не чини менично овлашћење ништавим, ако се ради о једној издатој меници, како произилази из списка, при чему овлашћења садржински у свему одговарају подацима из правног посла које обезбеђује. Стога, изостанак серијског броја менице није недостатак због кога би се менични дужници могли ослободити меничне обавезе. Менична овлашћења садрже сагласност тужених као меничних дужника за испуњење менице, уписивање места и датума издавања менице, датума доспећа, укупног износа меничне своте, одрицање права приговора на начин испуњавања менице при чему је менични поверилац овлашћен да безусловно, неопозиво, без протеста и вансудски изврши наплату доспелих а ненаплаћених потраживања са рачуна меничних дужника, из њихових новчаних средстава, као и да се судским путем наплати из њихове друге имовине (покретне и непокретне). На изнети начин овлашћења за попуњавање менице нису морала да садрже висину новчане обавезе а уписивање меничне своте од стране меничног повериоца ограничено је искључиво износом ненаплаћеног потраживања из уговора о кредиту у који су укључене камате, накнаде и припадајући трошкови. Због погрешне оцене пуноважности меничних овлашћења спорна је и неприхватљива оцена основаности истакнутих меничних приговора.

Код оцене благовремености подношења менице на исплату изостала је правилна примена члана 52. став 1. Закона о меници којим је прописано да се протеком рокова: за подношење менице по виђењу или на одређено време по виђењу, за подизање протеста због неакцептирања или због неисплате и за подношење на исплату менице која садржи одредбу „без трошкова“ имаалац менице губи сва права против индосаната, против трасанта и против осталих обвезника изузев акцептаната. Наиме, према садржини спорне менице тужени су менични дужници, акцептанти и према њиховом статусу на њих се не односе правне последице губитка права услед пропуштања рокова, прописаних цитираним одредбама.

Спорна је и паушална оцена да тужени нису били упознати са обавезама које су преузели меницом, нити је то била њихова стварна воља, имајући у виду околности конкретног случаја а посебно изричиту садржину меничних овлашћења, неспорне потписе тужених и пријем једног примерка споразума о испуњавању бланко потписане менице (произилази из садржине споразума). Са изнетих разлога одлучне чињенице за пресуђење ове правне ствари су остале спорне услед чега су нижестепене одлуке морале бити укинуте.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити указане неправилности и полазећи од пуноважности споразума о испуњавању бланко потписане менице поново ценити истакнуте меничне приговоре и донети правилну и на закону засновану одлуку.

Са изнетих разлога, одлучено је као у изреци решења на основу члана 416. став 2. Закона о парничном поступу. Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка јер зависи од исхода главне ствари.

**Председник већа-судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић